

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการสำรวจองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย สามารถสรุปเป็นหัวข้อต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้นำ
  - 1.1 ความหมายของผู้นำ
  - 1.2 ความหมายของคุณลักษณะผู้นำ
  - 1.3 คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำ
  - 1.4 บทบาทของผู้นำทางการบริหาร
  - 1.5 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
2. ประชาคมอาเซียนกับการปกครองท้องถิ่นไทย
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้นำ

ความหมายของผู้นำ มีนักวิชาการได้สรุปความหมายของผู้นำไว้แตกต่างกัน ดังนี้
ชวลิต สติตพานิช (2545 : 12) สรุปไว้ว่า ผู้นำเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลในการก่อให้เกิดการกระทำตามความต้องการ โดยผู้นำ คือ ผู้ที่มีความสามารถหลากหลายและมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น มีอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการ ชักจูงผู้อื่นให้ปฏิบัติตาม ตลอดจนเป็นผู้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของตนเอง และของกลุ่ม ด้วยการสนับสนุนภายใต้การยอมรับและได้รับการยกย่องของกลุ่ม

เอกชัย ธนผลผดุงกุล (2547 : 60) สรุปผู้นำ หมายถึง ผู้มีความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอันเป็นที่ต้องการในการดำเนินงานของกลุ่ม และความสามารถใช้ความรู้นั้นช่วยให้กลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ได้ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง และความเป็นผู้นำ (Leadership) เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อกิจกรรมของกลุ่มที่รวมตัวกันขึ้น เพื่อนำกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ ผู้นำส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพเด่น มีความรู้ความสามารถเป็นพิเศษในชุมชนหรือท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นผู้ที่สามารถจูงใจประชาชนให้มีความคิดเห็นคล้อยตาม และลงมือทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งจนนำกลุ่มไปสู่จุดหมายปลายทางได้เป็นผลสำเร็จในที่สุด หรืออีกนัยหนึ่งผู้นำคือ ผู้ที่มีบทบาทในการชี้นำสั่งการหรือมีอำนาจเหนือบุคคลอื่นที่จะให้บุคคลเหล่านั้นดำเนินการไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่ต้องการไม่ว่าจะมาโดยตำแหน่งหน้าที่ หรืออำนาจกฎหมาย หรือไม่ก็ตาม

กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์ (2542 : 137) กล่าวว่า ผู้นำ คือ ผู้ที่มีบทบาทหรือมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นในกลุ่มเดียวกัน คือ เป็นผู้ที่มีอำนาจ จูงใจ ประสานงาน สั่งการให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

บรูซ ซีริมหาสาร (2549 : 47) กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่สามารถชักจูงผู้คนในกลุ่มให้เกิดพฤติกรรมที่คล้อยตามเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของกลุ่ม

ความหมายของคุณลักษณะผู้นำ มีนักวิชาการได้สรุปคุณลักษณะของผู้นำไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ปีทมา อุพารธรรม (2542 : 21) สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้นำ มีความหมายที่ใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกับคุณลักษณะของผู้บริหาร ซึ่งโดยรายละเอียดแล้วอาจมีความแตกต่างกันบ้างตามลักษณะของกิจการและสถานการณ์ อย่างไรก็ตาม ผู้นำระดับผู้บริหาร อาจมีความเหลื่อมล้ำกันในลักษณะที่ผู้นำแต่ไม่ใช่ผู้บริหารเสมอไป เช่น กษัตริย์ของประเทศที่อยู่ในระบบประชาธิปไตย และผู้นำมักเป็นตัวการสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ส่วนผู้บริหารมักมีความเป็นผู้นำ หรือเป็นผู้นำด้วยเสมอ เช่น ประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

พิจิตร สุขสำราญ (2548 : 25) เห็นว่าลักษณะของผู้นำกับลักษณะของผู้บริหารเหมือนกัน แต่มีความจำเป็นที่ต้องมีคุณสมบัติพิเศษเพิ่มเติมอีก 5 ประการ

1. มีความมีชีวิตชีวา และทนทาน (Vitality and Endurance) หมายถึง ความคล่องแคล่วว่องไว ตื่นตัวอยู่เสมอ พร้อมทั้งจะเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ปรับตัวได้ เปลี่ยนแปลงได้และร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมอ ความทนทานคือการทำงานต่อเนื่องกันได้โดยไม่ต้องหยุดพักเป็นเวลานานๆ ทนต่อความลำบาก โดยไม่ปริปากบ่น หรือแสดงอาการท้อแท้ให้ผู้ใดพบเห็น
2. ความสามารถในการตัดสินใจ (Decisiveness) หมายถึง การตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง เมื่อมีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้น
3. ความสามารถในการจูงใจคน (Persuasiveness) หมายถึง ความสามารถในการสนทนา การแสดงปาฐกถาด้วยการใช้ภาษาที่ถูกต้อง ผู้อื่นเข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา แต่สุภาพเรียบร้อย
4. ความรับผิดชอบ (Responsibility) หมายถึง มีความรับผิดชอบต่อการกระทำที่ผิดพลาด และยอมรับคำตำหนิ ปฏิบัติหน้าที่อย่างสุดความสามารถ
5. มีความฉลาดไหวพริบ (Intellectual Capacity) สมองเฉียบแหลม เต็มไปด้วยความรู้ทันโลก ทันเหตุการณ์

วรรัตน์ เจียวไพรี (2542 : 154) ได้สรุปคุณลักษณะของผู้นำที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นผู้มีความพยายามสูง มีความปรารถนาให้งานสำเร็จ มีความทะเยอทะยาน มีพลังในการทำงานและมีความคิดริเริ่ม
2. ปรารถนาที่จะเป็นผู้นำบุคคลอื่น ต้องการมีอิทธิพลเหนือแก่ผู้อื่น มีความเต็มใจรับผิดชอบงาน
3. มีความซื่อสัตย์และซื่อตรง ต้องสร้างความเชื่อถือให้เกิดขึ้นกับบุคคลอื่น

4. มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ผู้นำต้องแสดงถึงความเชื่อมั่นให้มีความมั่นใจว่าตนเองตัดสินใจและนำไปสู่ทิศทางที่ถูกต้อง

5. มีความเฉลียวฉลาด ผู้นำต้องมีความสามารถในการรวบรวมความคิดวิเคราะห์ การแปลความหมาย มีวิสัยทัศน์ สามารถแก้ปัญหาได้ดี

6. มีความรอบรู้ในการทำงาน ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจและเทคนิคการทำงานเป็นอย่างดี

สุเมธ แสงนันทกุล (2540 : 52) กล่าวว่า ลักษณะของผู้นำที่ประชาชนคนไทยชื่นชอบมีอยู่ 10 ประการ คือ

1. มีความซื่อสัตย์สุจริต
2. มีความรับผิดชอบ
3. มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์
4. มีความเสียสละ
5. มีการวางแผน
6. มีความยุติธรรม
7. มีวิสัยทัศน์
8. มีความเป็นผู้นำ
9. มีการสร้างทีมงาน
10. มีวุฒิภาวะ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539 : 27) กล่าวโดยสรุปว่า ผู้นำจะต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญจำแนกได้ออย่างน้อย 4 ด้าน

1. ด้านความรู้ความสามารถ เช่น การมีวิสัยทัศน์กว้างไกล การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการบริหาร มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีความสามารถในการเจรจาต่อรอง เป็นผู้ที่มีการศึกษาดี เป็นผู้มีความรอบรู้ในหน้าที่การงาน เป็นต้น

2. ด้านบุคลิกภาพ เช่น การเป็นผู้ที่มีลักษณะท่าทางภายนอกดี มีอารมณ์รื่นเริงแจ่มใส มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง มีความกระตือรือร้นในการทำงาน เป็นต้น

3. ด้านคุณธรรม เช่น การมีความเมตตากรุณา เสียสละเพื่อส่วนรวมมีความรับผิดชอบ ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและมีความซื่อสัตย์ เป็นต้น

4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ เช่น เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมอย่างต่อเนื่อง มีการออกพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนอย่างสม่ำเสมอ การมีกิริยาจาสุภาพนอบน้อมถ่อมตน และการเป็นผู้ที่มีความเป็นกันเองกับทุกคน เป็นต้น

เกษรา ดวงมณี (2545 : 8) ได้กล่าวว่า การมีลักษณะผู้นำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในอันที่จะนำมาซึ่งความสำเร็จของการบริหารงาน ลักษณะของการเป็นผู้นำจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งเพื่อนำไปใช้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสมและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อพฤติกรรมของตนในลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ โดยอาศัยอำนาจหน้าที่และอำนาจบารมีเป็นเครื่องมือ ทั้งลักษณะที่เป็นพิธีการและไม่เป็นพิธีการ ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดพลังร่วมของกลุ่มมุ่งสู่การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

กวี วงศ์พุก (2550 : 107 – 108) ได้รวบรวมคุณลักษณะของผู้นำไว้ดังนี้

1. ลักษณะท่าทาง คือการวางตัวอย่างเหมาะสม ด้วยการแสดงออกโดยท่าทางท่วงที วาจา การปรากฏตัว และการประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม ซึ่งจะทำให้เกิดความประทับใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
2. ความกล้าหาญ มีความกล้าหาญทั้งทางกายและจิตใจ คืออำนาจทางใจที่บุคคลสามารถควบคุมตนเองได้ เมื่อตกอยู่ในอันตรายและสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ด้วยลักษณะอันสงบและมั่นคง
3. ความเด็ดขาด เป็นความสามารถในการตกลงใจอย่างทันท่วงที และประกาศข้อตกลงใจนั้นๆ ในลักษณะที่ชัดเจนและมั่นคง สามารถปฏิบัติได้
4. ความไว้วางใจได้ เป็นความเชื่อมั่นในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาในระดับที่สูงกว่า
5. ความอดทน คือ ความเข้มแข็งทางจิตใจและร่างกายในอันที่จะยืนหยัดต่อสู้กับความเจ็บปวด ความเหนื่อยจากความบีบคั้นและความยากลำบากต่างๆ
6. ความกระตือรือร้น คือการแสดงออกถึงความสนใจในงานอย่างจริงจัง และปฏิบัติอย่างจริงจัง เต็มใจและมองโลกในแง่ดีเสมอ
7. ความริเริ่ม คือ การพิจารณาว่ามีอะไรควรจะทำ และจะเริ่มต้นปฏิบัติอย่างไร แม้ว่าจะยังไม่ได้รับคำสั่งก็ตาม
8. ความซื่อสัตย์ คือ อุปนิสัยที่ถูกที่ควร และความประพฤติปฏิบัติอันถูกต้อง ความซื่อสัตย์ถือว่าเป็นคุณลักษณะผู้นำที่ดีอย่างหนึ่ง
9. คุลยพินิจ คือการเปรียบเทียบข้อเท็จจริง และหนทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้อย่างมีเหตุผล เพื่อประกอบการตกลงใจอันถูกต้อง
10. ความยุติธรรม คือ คุณลักษณะความไม่ลำเอียงหรือมีอคติ และมีความมั่นคงในการบังคับบัญชาเกี่ยวกับการให้รางวัลและการลงโทษ จะต้องเป็นไปตามควรแก่กรณี
11. ความรู้ คือ สิ่งที่ทำให้ได้มาซึ่งข่าวสาร เรื่องราวที่เป็นไป ข้อเท็จจริง หลักการรวมทั้งทำให้รอบรู้ในวิชาชีพ

12. ความจงรักภักดี คือ การมีความซื่อสัตย์มั่นคงต่อประเทศชาติ องค์กรหน่วยงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้อาวุโส ผู้ใต้บังคับบัญชา

13. ความแนบเนียน คือ ความสามารถในการที่จะทำงานร่วมกับบุคคลอื่นๆ ได้ โดยไม่เกิดความขัดแย้งกันในแง่ของมนุษยสัมพันธ์ ความแนบเนียนรวมถึงความสามารถที่จะพูด และกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้อย่างเหมาะสม

14. ความไม่เห็นแก่ตัว คือ การไม่หาความสะดวกสบายและความก้าวหน้าให้แก่ตนเอง โดยทำให้ผู้อื่นต้องเดือดร้อน

คุณลักษณะด้านการเป็นผู้นำ

กวี วงศ์พุ่ม (2550 : 106) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำไว้ว่าผู้นำควรมีลักษณะดังนี้ มีเขาวีปัญญาและวิจารณ์ญาณดี (Intelligence and Judgment)

1. มีความยุติธรรม (Interest in Being Just)
2. มีความรับผิดชอบ (Ability to Accept Responsibility)
3. มีความคิดคำนึง (Imaginative)
4. มีอารมณ์คงเส้นคงวา (Will Balanced Temperament)
5. มีอารมณ์ขันเสมอ (Sense of Humor)

กวี วงศ์พุ่ม (2550 : 106) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้นำ ดังนี้

1. มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สมอง (Wealthy)
2. มีความชำนาญพิเศษ (Skills)
3. มีอำนาจในตัวเอง (Power)
4. รอบรู้ทุกอย่างที่สามารถทำได้ (Enlightenment)
5. แสวงหาสิ่งที่ดี (Well Belong)
6. ตรงต่อระเบียบ (Rectitude)
7. รู้จักที่ต่ำที่สูง (Respect)
8. การแสดงท่าทางไม่ขัดตา (Affection)

คณีย์ เทียนพุ่ม (2536 : 179) ได้กล่าวว่า คนที่เป็นนักบริหารมืออาชีพ ควรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. นักบริหารต้องทำงานตลอดเวลา
2. ใช้ความฉลาดทั้งหมดให้เป็นนักบริหารที่ดีที่สุด
3. เป็นคนเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
4. ทำทุกสิ่งด้วยความมั่นใจที่สุดสำหรับทุกๆ คนที่อยู่ล้อมรอบเขาเพื่อให้ทุกคนได้รับ

โอกาสที่ดีที่สุด คือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่และการทำงาน

5. รู้จักวางระบบแผนงานและชี้ช่องทางให้แก่คนของเขา
6. สร้างให้คนในองค์กรมีพลัง และมีความกระตือรือร้น
7. มีความรับผิดชอบ
8. เป็นตัวอย่างที่ล้ำค่าให้แก่คนในองค์กร
9. ควรยืนอยู่บนผลประโยชน์ขององค์กร แต่ในขณะที่เดียวกันต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวมด้วย

10. นักบริหารต้องมีจริยธรรมในการทำธุรกิจ
11. สามารถประยุกต์ใช้วิชาการได้ในหลายสนาม
12. ต้องเป็นคนมีวิสัยทัศน์ มองอนาคต และกำหนดจุดยืนของตนเองได้

สุเมธ แสงนิ่มนวล (2540 : 46 - 52) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของนักบริหารยุคใหม่ว่า ต้องมี

ทักษะอยู่ 3 ด้านที่สำคัญ คือ

1. ทักษะด้านความคิด (Conceptual Skill)
2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill)
3. ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skill)

ซึ่งในด้านทักษะทั้ง 3 ด้านนี้ยังไม่พอในการเป็นผู้บริหารยุคใหม่ ยังต้องมีคุณลักษณะอีก 4 ประการ คือ

1. คิดกว้าง หมายถึง นักบริหารต้องรู้จักพิจารณา ตัดสินใจงาน วางแผนงาน มอบหมายงาน ประสานงาน หรืออะไรก็แล้วแต่ อย่างเป็นระบบ เรียกว่า ระบบความคิด ส่วนการจัดระบบความคิด คือให้คิดอย่างมีจินตนาการ เมื่อคิดอย่างนี้แล้วจะเกิดพลังจินตนาการ คือ พลังความคิดอันยิ่งใหญ่
2. มองไกล คือ การเป็นนักบริหารผู้มีวิสัยทัศน์ (Vision) นั่นเอง สำหรับการสร้างวิสัยทัศน์ มีผู้แนะนำให้ทำดังนี้ คือ

2.1 ไม่ยึดติดกรอบความเชื่อเก่า คือ ความเชื่อเก่าๆ มีอยู่อย่างไร อย่าไปกังวลใจ กลัวว่าไม่ถูกต้องตามแนวคิดที่มีมาแล้ว แต่พยายามให้หลุดพ้นจากกรอบความเชื่อนั้นให้ได้

2.2 ต้องหมั่นคิดและมองว่า อะไรเป็นไปต่อไป คือต้องคิดเสมอว่า ต่อไปในวันข้างหน้า จะเป็นอะไร เกิดอะไรขึ้น ซึ่งถ้าหมั่นคิดบ่อย ๆ จะเกิดวิสัยทัศน์ขึ้นอย่างไม่รู้ตัว

2.3 หมั่นคิดปรับปรุงทุกสิ่งและตั้งมาตรฐานให้สูงไว้ คือ จะทำงานอะไรก็แล้วแต่ ต้องพยายามคิดปรับปรุงอยู่เสมอข้อสำคัญต้องมีการตั้งมาตรฐานให้สูงไว้ด้วย จะเป็นกำลังใจให้ก้าวไปได้สูงที่สุด

2.4 ผลักดันตัวเองเข้าไปในสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยคิดใหญ่มองการณ์ไกล คือเราต้องพยายามนำตัวเองไปอยู่ในหมู่ผู้รู้ หมู่ผู้มองการณ์ไกล หรือมีวิสัยทัศน์ต่างๆ ซึ่งจะทำให้เราเป็นไปกับเขาด้วย

2.5 หากผู้คิด มิตรแท้ ร่วมพลังทุกด้าน คนจะมองการณ์ไกล มองโดดเด่นเดียวดายไม่ได้ ต้องมีผู้คิด มิตรแท้ อาจเป็นเพื่อน บุตร ภรรยา สามี ได้ทั้งนั้น โดยช่วยกันคิด แบบร่วมพลัง ยิ่งทำมาก ทำบ่อย จะมองเห็นจุดดี จุดเสีย วิสัยทัศน์ก็จะมาเยือนไม่รู้ตัว

3. ใฝ่รู้ หมายถึง ความอยาก คือ อยากเป็น อยากได้ อยากไป หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความทะเยอทะยาน ซึ่งตัวนี้สำคัญมาก คนเรานั้นถ้าไม่มีความทะเยอทะยานแล้ว จะทำให้เฉื่อยชา ไม่กระตือรือร้น สมองไม่เด่น คิตรีเริ่มไม่เป็น

4. มุ่งความสำเร็จ ซึ่งเรื่องนี้ แน่แน่นอนว่า นักบริหารต้องตั้งเป้าหมายแห่งความสำเร็จไว้ก่อน และต้องลงมือกระทำด้วย ยิ่งมากำหนดเป้าหมายความสำเร็จของงานด้วยแล้ว โอกาสจะประสบความสำเร็จมีมากทีเดียว

ลักษณะที่ดีของผู้นำ และนักบริหาร สุเมธ แสงนันทนวล (2540 : 153) ได้สรุปคุณลักษณะที่ดีของผู้นำ และนักบริหารดังนี้

1. ต้องฝึกนิสัยให้มีความรักใคร่ เอ็นดู ต่อผู้น้อย เป็นมิตรกับทุกคน
2. ทำให้เกิดความสามัคคี ไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก
3. ทำให้เกิดความช่วยเหลือ และเห็นอกเห็นใจต่อผู้ได้บังคับบัญชา
4. ผู้นำ ควรจะเยี่ยมเยียน พบปะผู้ได้บังคับบัญชาเสมอๆ เพื่อสร้างความสนิทสนม
5. ให้การชมเชยและยกย่องลูกน้องที่ปฏิบัติหน้าที่
6. ผู้นำต้องมีความเด็ดขาด กล้าตัดสินใจไม่ลังเล
7. ผู้นำต้องมีความกระตือรือร้นในการบริหาร บริหารงานต้องก้าวหน้า รู้จักวางแผนงาน

โดยยึดหลักใคร ทำอะไรที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร กับใคร และทำไม

8. ผู้นำต้องมีความจริงใจ
9. ผู้นำต้องวางตัวให้เหมาะสม
10. ผู้นำสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคม สถานการณ์และหมู่คณะได้
11. ทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดี
12. ต้องมีความซื่อสัตย์
13. มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง

เกษรา ดวงมณี (2545 : 42) ได้ให้คุณลักษณะนักการเมืองในความคาดหวังประกอบด้วย

6 ด้าน คือ

1. ด้านสมรรถนะ ประกอบด้วยควมมีไหวพริบปฏิภาณ สามารถแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ทันที มีความกระตือรือร้นและตื่นตัวในการทำงาน มีความสามารถในการสื่อความหมาย มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการตัดสินใจและมีความสุขรอบคอบ

2. ด้านความสำเร็จ ประกอบด้วย จบการศึกษาอย่างน้อยปริญญาตรีมีความรู้ความสามารถ ในด้านการเมืองการปกครอง เป็นที่ยอมรับของบุคคลในสังคม มีชีวิตครอบครัวปกติสุข และประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานก่อนดำรงตำแหน่ง

3. ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วย มีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการของตนหรือคณะรัฐมนตรี เป็นที่พึงพิงของประชาชนได้ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ยึดหลักการมากกว่าตัวบุคคลและยึดมั่นในความถูกต้องตามกฎหมายและศีลธรรม

4. ด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย มีส่วนร่วมในการวางแผน มีส่วนร่วมในกิจกรรม ของสังคม ให้ความร่วมมือกับข้าราชการประจำ และมีความสามารถในการปรับตัว

5. ด้านสถานภาพ ประกอบด้วย มีฐานะทางการเงินมั่นคง เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม มีตำแหน่งสำคัญทางสังคม และเป็นที่ชื่นชอบของบุคคลในสังคม

6. ด้านสถานการณ์ประกอบด้วย มีสภาพจิตใจมั่นคงควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ และเข้าใจถึงความต้องการของประชาชน

จะเห็นได้ว่า การเป็นผู้นำขององค์กรหรือชุมชน ต้องมีคุณสมบัติของผู้นำหลายประการ ในการดำเนินงานหรือสร้างบรรยากาศการทำงาน ในองค์กรที่ดี ระหว่างผู้นำหรือหัวหน้ากับ ผู้ร่วมงานให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้นำที่ดีในยุคสังคมสารสนเทศจึงควรเป็น บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ กระตือรือร้น มีความรับผิดชอบมีมนุษยสัมพันธ์ มีความเป็นผู้นำ มีความทันสมัยใจกว้าง ยอมรับความเปลี่ยนแปลงของสังคม

บทบาทของผู้นำทางการบริหาร

มีนักวิชาการไทยและต่างประเทศได้สรุปบทบาทของผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำองค์กร ไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ (2536 : 44) ได้ให้คำจำกัดความของผู้บริหารว่า ผู้บริหารเป็นบุคคลซึ่งเป็น หัวหน้าหรือ “ผู้นำ” ของกลุ่มคนในองค์กร เป็นผู้จัดระเบียบทรัพยากรต่าง ๆ และประสานงาน ปฏิบัติงานของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งเป็นผู้รับผิดชอบทำให้งานเสร็จลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่น เป็นผู้ทำ

ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา (2540 : 35) ที่ถือว่าผู้บริหารนั้นมีความสำคัญต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวขององค์กรเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะถ้าองค์กรใดไม่มีผู้บริหารมาเป็นผู้ทำหน้าที่ ในการจัดการดำเนินงานหรือกำหนดวิธีการบางอย่างขึ้นมาเพื่อให้มีการปฏิบัติกิจการต่างๆ ไปในทางที่ ตอบสนองงานขององค์กรโดยรวมแล้ว ก็คงจะเป็นการยากที่งานจะสำเร็จลุล่วงลงได้และไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารระดับใด ทุกคนก็ต้องทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาเป็นผู้คอยจัดการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้กิจการที่รับผิดชอบอยู่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และผู้บริหาร ต้องรับผิดชอบในผลสำเร็จของงานทั้งหมดที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

ชงชัย สันติวงษ์ (2537 : 45) ได้ให้ข้อคิดเห็นถึงบทบาทของผู้บริหารที่สำคัญ 10 บทบาท ซึ่งจัดแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. บทบาทในด้านความสัมพันธ์ระหว่างกัน (Interpersonal Roles) เป็นบทบาทซึ่งเกิดจากการทำงานตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ของผู้บริหาร บทบาทนี้มีอยู่ด้วยกัน 3 ประการ คือ
  - 1.1 บทบาทเป็นหัวหน้าพิธีการ (ตัวแทนองค์การ)
  - 1.2 บทบาทเป็นผู้นำ (คอยจูงใจ)
  - 1.3 บทบาทเป็นผู้ประสานงานกับฝ่ายอื่น คอยประสานสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและอื่นๆ
2. บทบาทในด้านข้อมูล (Interpersonal Roles) เป็นบทบาทที่เกิดขึ้นตามมาจากบทบาทกลุ่มแรกที่ต้องการติดต่อกับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและอื่นๆ บทบาทนี้มีอยู่ด้วยกัน 3 ประการ ได้แก่

- 2.1 บทบาทการติดตาม รวบรวมข้อมูล
- 2.2 บทบาทการถ่ายทอดข้อมูล (จากภายนอกสู่ภายในองค์การ)
- 2.3 บทบาทการเป็นโฆษก (ให้ข่าวและข้อมูลขององค์การสู่สิ่งแวดล้อมภายนอก)

3. บทบาทในการตัดสินใจ (Decisional Roles) บทบาทกลุ่มนี้จะเป็นผลสืบเนื่องมาจากบทบาท 2 กลุ่มแรก ซึ่งจะส่งผลให้เกิดบทบาทที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ 4 บทบาท คือ

- 3.1 บทบาทเป็นผู้คิดริเริ่มกิจการ
- 3.2 บทบาทเป็นนักแก้ปัญหา
- 3.3 บทบาทเป็นนักแบ่งสรรทรัพยากร
- 3.4 บทบาทเป็นนักเจรจาต่อรอง

บทบาทของผู้บริหารชั้นพื้นฐานของผู้บริหารทุกระดับต่างกันว่าผู้บริหารระดับใดแสดงบทบาทใดมากกว่ากันเท่านั้น และสำหรับความคิดเห็นของนักวิชาการท่านอื่นที่กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารแตกต่างกันออกไปบ้างนั้น เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่ามิประเด็นที่ใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกันในสาระดังเช่น

หฤทยา ปรีชาสุข (2532 : 36) กล่าวถึงผู้บริหารว่ามีบทบาทอยู่ 3 ประการ คือ

1. บทบาทด้านการแก้ไข (Remedial Roles) เกี่ยวกับข้อบกพร่องหรือขาดประสิทธิภาพของหน่วยงาน
2. บทบาทด้านการดำรงรักษา (Maintaining Roles) โดยการคงไว้ซึ่งสภาวะสมดุลของหน่วยงาน
3. บทบาทด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Innovative Roles) โดยการเสาะแสวงหาหรือริเริ่มโครงการในทิศทางใหม่ๆ

ในปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมักเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ค่อนข้างมีการแข่งขันเพื่อการอยู่รอดขององค์กร ดังนั้นการดำเนินงานขององค์กรสมัยใหม่ต้องมีความรวดเร็ว และไว ประสิทธิภาพสูง สร้างผลผลิต ผลงาน หรือบริการที่เป็นที่ประทับใจ ฟังพอใจของผู้รับผลงาน องค์กรสมัยใหม่ต้องปรับปรุงรูปแบบ โครงสร้าง และพัฒนาสมรรถนะบุคลากรให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงนี้ จึงจะสามารถแข่งขันกับคนอื่นได้ ดังนั้นผู้นำองค์กรจึงต้องมีการปรับปรุงบทบาทของตนเองให้เหมาะสมกับการเป็นผู้นำองค์กรรูปแบบใหม่ ผู้นำที่เก่งคนเดียว ทำงานคนเดียว ตัดสินใจเพียงคนเดียวไม่ให้บุคลากร ผู้ร่วมงาน อื่นๆ มีส่วนร่วมในการช่วยคิด ช่วยทำ ช่วยตัดสินใจจึงไม่เหมาะสมต่อการเป็นผู้นำองค์กรอีกต่อไป

คณีย์ เทียนพุด (2540 : 35) กล่าวถึงบทบาทผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรรูปแบบใหม่จะต้องปรับหรือพัฒนาตนเองขึ้นมาใน 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. บทบาทของนักออกแบบ ซึ่งเป็นบทบาทในการสร้างวิธีการคิด ทำให้เกิดระดับความเข้าใจอยู่ในระดับสูงสุด ที่เรียกว่ามีวิสัยทัศน์ร่วมกัน
2. บทบาทของผู้สอน เป็นบทบาทที่ต่อเนื่องมาจากบทบาทแรก เมื่อสร้างวิธีการคิดหรือแผนกลยุทธ์ธุรกิจในองค์กรขึ้นมาแล้ว จำเป็นต้องสอนให้ทุกคนได้เรียนรู้และนำไปสู่การเรียนรู้ทั้งองค์กร
3. บทบาทของผู้สนับสนุนช่วยเหลือ คือดำเนินการสนับสนุนทุกวิถีทางไม่ว่าจะเป็นทรัพยากร ผู้เชี่ยวชาญ ให้งานในทีมเรียนรู้หรือผู้เชื่อมต่อความรู้จากภายนอกองค์กร หรือแม้กระทั่งสนับสนุนให้เกิดเครื่องมือหรือวิธีการเรียนรู้ของบุคคล ทีมงาน องค์กร

นอกจากนี้การที่สังคมยุคใหม่ต้องแข่งขันกันสูง ผู้บริหารจำเป็นต้องเป็นผู้บริหารเชิงจัดการ สุวรรณ ชัยกุล (2543 : 45) ได้อธิบายถึงบทบาทของผู้บริหารในเชิงของวิธีการจัดการโดยแบ่งออกเป็น 5 ด้านด้วยกัน คือ

1. ผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ (Innovator) โดยการเสนอสิ่งใหม่ๆ วิธีการและแนวคิดที่น่าสนใจ
2. ผู้ขยายกิจการ (Expander) โดยให้ความสนใจต่อการเจริญเติบโตและการขยายขอบเขตของงานให้กว้างขวาง และครอบคลุมมากขึ้น เป็นการเคลื่อนไหวทางด้านนโยบาย
3. ผู้แก้ไขปรับปรุง (Refinder) เป็นการแก้ไข สะสาง และจัดระเบียบของหน่วยงานรวมทั้งนโยบาย วิธีปฏิบัติ เอกสาร และระบบงานต่าง ๆ โดยอาศัยเหตุผลในเชิงปฏิบัติ
4. ผู้สร้างความมั่นคง (Stabilizer) เป็นการสร้างให้เกิดความพร้อมเพียง และความสมดุลขึ้นภายในหน่วยงาน โดยสร้างให้เกิดความสนใจและความต้องการเกิดขึ้นในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง
5. ผู้ทำการปฏิวัติ (Revolutionary) เป็นผู้ล้มเลิกวิธีการและการจัดการที่ล้าสมัยโดยจัดให้มีวิธีการ นโยบาย และการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากเดิม

เห็นได้ว่าทั้งจากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น บทบาทของผู้บริหารองค์กรสมัยใหม่จะเน้นไปในเชิงรุกมากขึ้น มุ่งพัฒนาสมรรถนะของคน ไม่ยึดติดรูปแบบเดิมๆ และมุ่งหาช่องทางการดำเนินงานใหม่ ๆ อยู่เสมอ ๆ

จากที่กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารทั้งหมดนี้ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดของนักวิชาการท่านใด บทบาททุก ๆ บทบาทดังกล่าวเป็นสิ่งที่ผู้บริหารทุก ๆ ระดับต้องเคยปฏิบัติตนในบทบาทนั้น ๆ มาบ้างเพียงแต่จะปฏิบัติบทบาทใดมากน้อยกว่ากันขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ระดับของผู้บริหาร ขนาดองค์กร พันธกิจขององค์กร สิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบกับการดำเนินงานขององค์กร เป็นต้น ในความคิดเห็นของผู้ทำวิจัยจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้บริหารในปัจจุบันจะต้องมีบทบาทดังต่อไปนี้

1. ความเป็นผู้นำ คือ นำคนในองค์กรกระทำพันธกิจขององค์กรจนประสบความสำเร็จ เป็นการนำทั้งกระบวนการความคิด กระบวนการทำงาน และสามารถสร้างความเชื่อถือ ศรัทธา ไว้วางใจในตัวผู้นำให้เกิดขึ้น
2. เป็นตัวแทนที่สามารถสื่อภาพพจน์ที่ดีขององค์กรสู่สังคมภายนอก สามารถประสานความเข้าใจ สร้างเครือข่ายการทำงานกับหน่วยงานอื่น
3. เป็นนักบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานขององค์กรบริหารจัดการตน บริหารจัดการเวลา อุปสรรค ข้อขัดแย้งต่าง ๆ
4. เป็นผู้ค้นคว้านวัตกรรมใหม่ ๆ ในด้านการทำงาน โดยไม่หยุดนิ่งกับที่ คอยติดตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อมภายนอกอยู่เสมอ จึงถือได้ว่าเป็นผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จสูงสุด

ทั้ง 4 บทบาทดังกล่าว เกี่ยวข้องกับขบวนการปฏิบัติงาน และเกี่ยวข้องกับทรัพยากรในการบริหารจัดการงาน ผู้บริหารที่ดีต้องแสดงบทบาทที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์กับองค์กรของตน และมีการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสมกับยุคสมัยอยู่เสมอ

เมื่อก้าวถึงบทบาทของผู้บริหารแล้ว สิ่งที่ต้องดำเนินไปด้วยกันกับบทบาท คือ หน้าที่ของผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาผู้นั้นนอกจากจะมีหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในตัวบทกฎหมาย กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของหน่วยงานแล้วยังมีหน้าที่จัดการงานอื่น ๆ ซึ่งไม่ได้กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรขององค์กรอีกด้วย

ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อุษรยา (2540 : 40) ได้จัดแบ่งหน้าที่ออกเป็น 4 ประการ ได้แก่

1. หน้าที่ในการวางแผน (Planning) ถือเป็นหน้าที่แรกของผู้บริหาร ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย ตลอดจนวิธีการในการปฏิบัติกิจการต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ทุกคนได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลงตามกำหนด วัน เวลา และเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

2. หน้าที่ในการจัดองค์การและจัดระเบียบงาน (Organizing) หมายถึง การจัดวางรูปแบบหรือโครงสร้างขององค์การตลอดจนจัดระเบียบวิธีการปฏิบัติงานภายในหน่วยงานเพื่อใช้เป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานให้สำเร็จลงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงการวางระเบียบที่เกี่ยวกับงานบริหารงานบุคคลที่ดีไว้อีกด้วย เช่น การวางระเบียบที่เกี่ยวกับการรับบุคลากรเข้าปฏิบัติงานเพื่อให้ได้คนดี มีความรู้ความสามารถเข้าทำงาน

3. หน้าที่ในการอำนวยการ (Directing) หมายถึง วิธีการในการจัดให้มีการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนงาน โดยการตัดสินใจ วินิจฉัย สั่งการ การมอบหมายอำนาจหน้าที่ การออกคำสั่ง การจูงใจ การทำหน้าที่ภาวะผู้นำ การประสานงาน ฯลฯ เป็นต้น

4. หน้าที่ในการควบคุมประเมินผลงาน (Controlling and Evaluating) หมายถึง การดูแลติดตาม ควบคุม การปฏิบัติงานที่ได้สั่งการไปแล้ว เพื่อที่จะได้ทราบว่างานที่มอบหมายให้บุคคลไปปฏิบัติทำนั้นสามารถดำเนินไปได้หรือไม่เพียงใด มีปัญหา อุปสรรค อะไรบ้างหรือไม่ ประการใดจะได้หาทางแก้ไขไว้ล่วงหน้า

วารสาร รุ่งเรืองกิจ (2541 : 45) มีความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้บริหารสรุปสาระสำคัญได้เช่นเดียวกับ ศิริพงษ์ ลดาวัลย์ ณ อยุธยา แต่มีเพิ่มเติมที่สำคัญอีก 1 ประการ คือ หน้าที่ทางการงบประมาณ ซึ่งเป็นการควบคุมภาวะการเงิน โดยแสดงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และโครงการต่าง ๆ ในลักษณะของตัวเลขภายในระยะเวลาที่กำหนดในอนาคต

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่า ผู้บริหารจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในด้านการกำหนดนโยบาย จัดทำวัตถุประสงค์ แผน และแนวทางการปฏิบัติงาน มอบหมายงาน ตรวจสอบและควบคุมการปฏิบัติงาน พิจารณาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้คำแนะนำทางวิชาการและการปฏิบัติงานแก่บุคลากรในหน่วยงาน รวมทั้งจัดทำงบประมาณรายยอด การกำหนดกรอบอัตรากำลัง การพิจารณาความดีความชอบ การพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน นอกจากนี้ผู้บริหารมีหน้าที่เป็นผู้ค้นหาและสร้างสรรค์วิสัยทัศน์ขององค์กรให้ดีขึ้นกว่าทิศทางเดิมที่มีอยู่ และต้องสนับสนุนผู้อื่นให้มีส่วนร่วมในฝันหรือวิสัยทัศน์นั้น

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

การที่ผู้นำได้แสดงบทบาทหน้าที่ของผู้นำโดยการใช้อิทธิพลที่เหนือบุคคลอื่นในกลุ่ม โน้มน้าวชักจูงให้บุคคลอื่นปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติที่ก่อให้เกิดผลต่อส่วนรวมภายในกลุ่ม ลักษณะการแสดงออกมานั้น คือ ความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำนั่นเอง ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้หลายท่านในหลายลักษณะตามมุมมองที่ต่างกันตามแนวทางของแต่ละท่านได้ศึกษา ดังต่อไปนี้

ชนะ พงศ์สุวรรณ (2548 : 77) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน โดยเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้น และมีศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดความตระหนักรู้ในพันธกิจ และวิสัยทัศน์ขององค์การ

ลิตธิพล พหลทัฬห (2552 : 123) ได้ให้ความหมายไว้ว่าของผู้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้นำที่ใช้การปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานในการสร้างความร่วมมือ สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นให้สมาชิกรับรู้ และตระหนักในคุณค่าของตนเองที่มีต่องานหรือองค์กร เกิดค่านิยมทางบวก ยกย่องระดับแรงจูงใจและคุณธรรมให้สูงขึ้น จนส่งผลทำให้สมาชิกรู้สึกอยากปรับเปลี่ยนโดยใช้วิธีการประพุดคิดเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งด้านความรู้ ความสามารถในการทำงาน การเป็นคนดีมีคุณธรรม จนส่งผลให้ผู้ร่วมงานรู้สึกนิยมยกย่อง นับถือ ไว้วางใจ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) หมายถึง ระดับพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกให้เห็นในการจัดการหรือทำงานที่เป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงาน โดยมีการเปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้น และมีศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของกลุ่ม จูงใจให้ผู้ร่วมงาน มองไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขาไปสู่ประโยชน์ของกลุ่ม หรือสังคม

พิสิฐธวัฒน์ กลิ่นไธสงศ์ (2552 : 72) กล่าวว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ระดับพฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงให้เห็นในการจัดการหรือทำงานที่เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลง กระตุ้นความพยายามของผู้ร่วมงานให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง เป็นผลให้การปฏิบัติงานเกินกว่าความคาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้น โดยผู้บริหารแสดงบทบาททำให้ผู้ร่วมงาน รู้สึกไว้วางใจ ตระหนักรู้ในภารกิจ และวิสัยทัศน์ มีความจงรักภักดีและเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ร่วมงาน มองไกลเกินกว่าความสนใจของตนเอง เพื่อนำไปสู่ประโยชน์ขององค์กรมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

จากความหมายของผู้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ผู้ที่แสดงพฤติกรรมให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ตามเกิดการเปลี่ยนแปลงแสดงความสามารถในการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น สร้างความตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ มีความจงรักภักดี และเป็นแรงบันดาลใจ เป็นเสมือนคนกลางที่ต้องทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทั้งการวางแผน ปรับแผน และดำเนินการให้เกิดประโยชน์กับองค์กรให้มากที่สุด

ประชาคมอาเซียนกับการปกครองท้องถิ่นไทย

อัครภรณ์ วงศ์ปรีดี (2556 : 24) ประชาคมอาเซียนกับการปกครองท้องถิ่นไทย ให้ความสำคัญ AEC กับงานของท้องถิ่น มี 6 ข้อ ดังนี้

1. การเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน แม้ว่าหลาย ๆ คนในห้องนี้อาจทราบดีว่าปัจจุบันรัฐบาลพยายามสร้างและพยายามต่อภาคใหญ่ เรื่องของโครงสร้างพื้นฐานจึงเป็นเรื่องของรัฐบาลระดับชาติ

ด้วย รัฐบาลระดับท้องถิ่นอย่างเรามีงบประมาณไม่กี่สิบล้าน ตัดถนนเส้นเดียวก็แทบไม่พอแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเล็ก ๆ อย่างเราจะไปสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ได้อย่างไรก็ต้องบอกว่าจริงๆ แล้วโครงสร้างพื้นฐานระดับประเทศใช้นโยบายและใช้งบประมาณระดับแผ่นดิน ในส่วนหนึ่ง ท่านนายกหรือว่าท่านรัฐมนตรีกระทรวงคมนาคม ว่ามีรถไฟความเร็วสูง มี Logistics ต่าง ๆ มีการสร้างระบบรางที่พัฒนาไปก้าวไกล ทุกท่านคงทราบดีว่าระบบรางเป็นระบบที่ใช้ต้นทุนต่ำที่สุดใน การขนส่งสินค้า เพราะฉะนั้นการเตรียมโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็คือเตรียมรับกับโครงสร้างใหญ่ โครงสร้างใหญ่มันจะไปที่จุดไหนอย่างไร เราควรจะมีวิสัยทัศน์นี้ และงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียงเล็กน้อยก็สามารถที่จะเติมเต็ม หรือกระจาย Logistics กระจายเส้นทางการขนส่งสินค้าที่สามารถดูแลได้ภายในงบประมาณของตัวเอง

2. การเตรียมการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าท้องถิ่นในระดับเล็ก ๆ สามารถทำได้ ซื้อสินค้า OTOP จากบ้านเราไป อย่างไรก็ตามเรื่องของโครงสร้างมูลค่าเพิ่มคือการพัฒนา Package หรือว่าคุณค่า อาจจะมีหีบห่อเล็ก ๆ หมายถึงว่าต้นทุนการผลิตมันจะสูง จะบวกเพิ่มเพิ่มเท่าไร แต่มีประเทศที่มีกำลังซื้อก็สามารถซื้อได้ เตรียมความพร้อมได้พร้อมกับการพัฒนา นวัตกรรมเทคโนโลยีให้เรา เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ แปรนด์ หรือว่าอะไรที่คนจะต้องนึกถึงเราต้องมีจุดขายในทางกลยุทธ์เป็น อย่างนั้น อปท.ก็เหมือนกัน OTOP ก็คือโครงสร้างมูลค่า เพิ่มจุดขายให้กับสินค้าของเราเหมือนกัน ภาคบริการ เป็นภาคที่ทำเงินให้กับประเทศมาก เป็นภาคที่กระตุ้น GDP ของประเทศไทยส่วนใหญ่ เป็นการท่องเที่ยว เราจะทำอย่างไรให้นักท่องเที่ยวเข้ามาและพำนักอยู่ในประเทศไทยให้นานที่สุด และใช้จ่าย ๆ สินค้าต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

3. แผนรับมือภัยพิบัติ สาธารณภัย เรื่องของการจัดการบริหารความเสี่ยงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งต้อง X-Ray เรื่องภัยพิบัติธรรมชาติ เพราะว่าการเกิด Near Miss หลาย ๆ Near Miss มันทำให้เกิด Disaster ตามหลักของการจัดการความเสี่ยง Near miss ปริมาณน้ำฝนผิด Near Miss เปิดน้ำผิเดื่อน ฯลฯ เราจะไม่เผชิญชะตากรรมแบบนี้อีก ไม่เช่นนั้นการลงทุนการแข่งขันกับต่างประเทศ ในภาวะหลังน้ำท่วม บริษัท Honda ก็ย้ายฐานการผลิตไปอยู่ที่อิน โดนีเซีย เราก็ตื่นแรงแรงตื่นกายอมลดภาษีรถคันแรก ขอมคินภาษีสรรพสามิต เพื่อดึงผู้ประกอบการ Honda ซึ่งเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ที่อยู่ในอุตสาหกรรมที่โดนน้ำท่วม แผนการรับมือกับน้ำท่วมที่มีอยู่จะเอาอย่างคงเอาอยู่

4. เรื่องภาษา เครื่องมือทางภาษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้พม่าควรสื่อสารกับพวกเขาได้ หนังสือพิมพ์ออนไลน์ภาษาไทย คนประเทศลาวสามารถอ่านหนังสือพิมพ์ของประเทศ ไทยได้ แต่คนไทยอ่านหนังสือของประเทศลาวไม่ออก นี่คือการเสียเปรียบของคนไทยแล้ว ที่ประเทศพม่าเปิดโรงเรียนสอนภาษาไทยอย่างเป็นทางการจะเห็นได้ว่าประเทศของเขานั้นมีความกระตือรือร้น

มากกับ AEC กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจะมาขีดเขียนหลักสูตรภาษาอังกฤษอย่างเดียวเลยไม่ได้ ต้องมีอิสระของตัวเอง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สอดติดต่อกับพม่าทั้งนั้นจะเรียนแต่ภาษาอังกฤษไปทำไม ความหลากหลายทางภาษาจะทำให้เราได้เปรียบ

5. แผนกลยุทธ์ขององค์กรปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งควรมีการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่ดี นอกจากจะมีแผน 3 ปี 5 ปี ข้อบัญญัติงบประมาณ เทศบัญญัติแล้วคงยังไม่พอจะต้องมีการวางแผนระยะยาว 5 ปี 10 ปี ข้างหน้าเราอยากเห็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเราเป็นอย่างไร ต้องมีกลยุทธ์ เมื่อเกิดการพัฒนาท้องถิ่น ถ้าหากว่าเมื่อเกิดการเติบโตก็สามารถควบคุมให้เกิดความสมดุลกับการพัฒนาเมืองได้อย่างได้อย่างไร เรื่องของแผนกลยุทธ์และยุทธศาสตร์ที่ควรทำง่าย ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำประชุมและและควรทำอย่างจริงจังรับมือกับปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอยู่อย่างไร จะสร้างนวัตกรรมใหม่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไงก็ฝากให้ช่วยกันคิด

6. การเปิดใจรับความแตกต่าง แยกแยะ แยกต่าง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจทางสังคมทั้งระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ฉะนั้นจะเอามาตรฐานความรู้ของคนในท้องถิ่นไปตัดสินแทนชาวบ้านว่ารับเงินมาแล้วไปเลือก คือคนโง่มันก็ไม่ใช่ เพราะบางคนจนมากจริง ๆ พอรับเงินมาแล้วรู้สึกว่าเป็นบุญเป็นคุณเขาก็ต้องไปเลือก หน้าทีของคนในท้องถิ่นที่เป็นนักวิชาการควรจะยกระดับเขาให้มีความรู้สูงให้เขามั่นใจในท้องถิ่นเหมือนกับเราและตราบดีที่คนในท้องถิ่นไปรับเงินแล้วไปเลือก อันนี้เรียกว่าโง่กว่าอีก ต้องยอมรับความแตกต่างตรงนี้ให้ได้ก่อนอย่าไปบอกว่าคะแนนเสียงของเขาเป็นคะแนนที่มีคุณภาพ เป็นคะแนนเสียงที่โง่ที่ถูกซื้อเสียงไปประมาณเขาไม่ได้ เราใช้มาตรฐานของคนที่มีความรู้ไปตัดสินแทนชาวบ้านอันนี้ก็ไม่ต้องก็อยากให้เห็นใจยอมรับความแตกต่างเพราะวันนี้ไม่ใช่แค่ในประเทศต่อไปจะเป็นต่างประเทศ Community ต่าง ๆ หรือวัฒนธรรมประเพณีที่มีความแตกต่าง Do & Don't

ผลกระทบของไทยเชิงบวกในการเข้าสู่อาเซียน มีดังนี้

1. เกิดการประสานข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ
2. ประเทศสมาชิกอาเซียนมีความเข้าใจและความร่วมมือกันมากขึ้นในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคส่วนต่างๆของประเทศไทยได้รับการกระตุ้นและเสริมสร้างศักยภาพเพื่อให้สามารถบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและมีทำที่ร่วมกันของประเทศในภูมิภาคอาเซียนในการเจรจาความตกลงภายใต้กรอบความตกลงพหุภาคีร่วมกัน
5. นำไปสู่การแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดนอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลกระทบของไทยเชิงลบในการเข้าสู่อาเซียน มีดังนี้

1. การลักลอบการค้าไม้ ค้าสัตว์ป่า และพืชป่าที่ผิดกฎหมาย การเคลื่อนย้ายสารเคมีอันตราย ข้ามพรมแดนได้ง่ายขึ้น
2. การเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์อย่างไม่เป็นธรรม การปนเปื้อน GMOs การเข้ามาของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น และการรั่วไหลของแหล่งพันธุกรรม
3. การเปิดเสรีด้านการลงทุนการทำไม้จากป่าปลูกอาจส่งผลเสียต่อสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น
4. ความขัดแย้งของการมีทำที่และจัดลำดับความสำคัญร่วมกันในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิประเทศ การเปิดเสรีด้านการค้าบริการสาขาลี้กแวดล้อมอาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทย

ไชยวัฒน์ คำชู และ ณัชชาภัทร อุ๋นตรงจิตร (2555 : 81-83) ได้กล่าวว่า ประชาคมอาเซียน จะสร้างกฎระเบียบและแนวทางการอยู่ร่วมกันของประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งมีผลต่อกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าที่ผ่านมา เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะเป็นองค์กรที่ได้รับผลกระทบมากกว่ารัฐบาลที่มีการบริหารจัดการด้านการจัดการต่างประเทศอยู่แล้ว โดยจะมีสินค้าเข้าออกมากขึ้น มีประชาชนเดินทางเข้าออกประเทศมากขึ้น และการเตรียมการด้านสาธารณูปโภคของส่วนท้องถิ่นต้องมีการเปลี่ยนแปลงไป คำถามคือปัจจุบันนี้ ท้องถิ่นแต่ละแห่งได้ประเมินแนวทางการรับมือกับประชาคมอาเซียนไว้อย่างใด เพียงใด และหน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง ได้สร้างช่องทางที่จะให้ท้องถิ่นแต่ละแห่งเติบโตในรูปแบบเฉพาะของตนได้อย่างไร เช่นในยุโรป องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีโอกาสได้รับเงินทุนกู้ยืมขนาดใหญ่ระดับระหว่างประเทศ เช่น ธนาคารโลก หรือธนาคารเพื่อการลงทุนแห่งยุโรปเพื่อสร้างความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีความหมายหรือข้อบังคับที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถทำสัญญากับหน่วยงานต่างชาติได้

การเป็นประชาคมอาเซียนนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อเชื่อมโยง “ประชาชน” ซึ่งเป็นศูนย์กลางของประชาคมอาเซียนเข้าด้วยกัน ด้วยเหตุนี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยจะมีโอกาสได้รับการสนับสนุนในโครงการพัฒนา “ประชาชน” ในโครงการของอาเซียนมากมาย นอกจากนี้ อาจเกี่ยวข้องไปถึงโครงการที่ได้รับการจัดสรรจากองค์กรนานาชาติ เช่น สหประชาชาติ คำถามคือว่า ท้องถิ่นจะต้องรู้ว่าตนเองมีข้อเด่นข้อด้อยอะไรมีประตูอะไรที่เปิดอยู่ และมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าไปหยิบฉวยโอกาสนั้นๆ มากน้อยเพียงใด

ในปัจจุบัน แม้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความเป็นนิติบุคคล แต่กฎหมายยังไม่ได้ให้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการทำสัญญาหรือการทำนิติกรรมกับองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งรวมไปถึงการทำธุรกรรมต่างๆ ด้วย

การรวมตัวกันของประชาคมอาเซียน ทำให้ความมั่นคงทางการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของอาเซียนมีความเข้มแข็งมากขึ้น มีการเคลื่อนตัวของสินค้า บริการ ประชาชน และเงินทุนข้ามแดนระหว่างพรมแดนประเทศต่างๆ มากขึ้น ทำให้มีการแข่งขันกันระหว่างภาครัฐกิจและภูมิภาคมีมากขึ้น โดยประเทศสมาชิกใดที่สามารถเสนอเงื่อนไขที่ดีที่สุดให้แก่ภาคเอกชนเป็นประเทศที่ได้รับประโยชน์จากการลงทุนมากที่สุด แต่เนื่องจากประเทศในอาเซียนล้วนมีจุดเด่นแตกต่างกัน เช่นบางประเทศมีจุดเด่นด้านค่าแรงด้านเทคโนโลยี หรือการมีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่ดี สิ่งเหล่านี้จะทำให้แต่ละประเทศในอาเซียน สามารถแบ่งแยกการผลิตตามความถนัดได้ผลที่สุด แต่สิ่งที่จะต้องระมัดระวังคือ ภาคท้องถิ่น หรือธุรกิจขนาดเล็กที่อาจไม่ได้คำนึงถึงความเปลี่ยนแปลง และไม่อาจปรับตัวได้อย่างรวดเร็วอาจประสบปัญหาจนขนาดเล็กกิจการ ไปในที่สุด

สิ่งที่ต้องเกิดขึ้นก็คือ หน่วยงานท้องถิ่น จำเป็นจะต้องให้ความสนใจต่อกิจการ และการบริหารงานของรัฐบาลส่วนกลางมากขึ้น เนื่องจากการตัดสินใจของภาครัฐในเรื่องการต่างประเทศหรือเรื่องใดๆ จะมีผลโดยตรงต่อท้องถิ่นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ท้องถิ่นควรจะมีส่วนในการริเริ่มการตัดสินใจไปในทางภาครัฐ และมีการผลักดันโดยประสานงานร่วมกันแทนราษฎรในระดับท้องถิ่น โดยมีใช้หน่วยงานที่รอนโยบายหรือการริเริ่มจากส่วนกลางเท่านั้น ในการเป็นประชาคมอาเซียนนั้น ท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการบริหารจัดการตนเองมากขึ้น ท้องถิ่นจะต้องมีเครื่องมือด้านนโยบายระดับภูมิภาคและท้องถิ่นที่ใช้ในการพัฒนาตนเอง ประกอบด้วยรูปแบบต่างๆ ในการสนับสนุนทางธุรกิจ การขยายการสื่อสารทั้งในรูปแบบ และความหลากหลายของภาษาต่างๆ ที่ท้องถิ่นนั้นๆ อยู่ใกล้เคียง รวมถึงนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในเรื่องการศึกษาในระดับสูง เพื่อผลิตบัณฑิตและทรัพยากรที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานโดยตรง นอกจากนี้การใช้ภาษีเพื่อกระจายความเจริญให้เท่าเทียมกันของการพัฒนาท้องถิ่นและการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาจะต้องเป็นการตัดสินใจร่วมกันระหว่างส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสำรวจองค์ความรู้ทางด้านผลการศึกษาที่ตรงหรือใกล้เคียงกับหัวข้อในการวิจัยพบว่า มีเอกสารงานวิจัยดังนี้

วิชัย ลีละกุลเกียรติชัย (2551 : 64) ได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยใช้วิธีการศึกษา คือ การวิจัยเชิงสำรวจจากประชาชน พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้บริหารท้องถิ่นที่พึงประสงค์ทางด้านบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม ระดับการศึกษาสูงสุด มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้บริหารท้องถิ่นที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ และรายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้บริหารท้องถิ่นที่พึงประสงค์ทางด้านคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม และด้านมนุษยสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ธิดารัตน์ โชคสุชาติ (2553 : 44) ได้วิจัยเรื่อง ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน:ความสำคัญและการเตรียมความพร้อมของไทย ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็น 1 ใน 3 เสาหลักของประชาคมอาเซียน และมีเป้าหมายคือ 1) ตลาดและฐานการผลิตร่วม 2) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน 3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค 4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอาจส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบซึ่งจะได้รับประโยชน์มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความพร้อมอย่างดีของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการในภาคเอกชนที่คงต้องเร่งปรับตัวเพื่อสร้างขีดความสามารถ เช่น การเร่งพัฒนาตราสินค้า การใช้เทคโนโลยีใหม่ในการผลิต และการพัฒนาในด้านนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งจะช่วยสร้างจุดเด่นให้กับผลิตภัณฑ์ของไทย ส่วนภาครัฐก็ควรทำความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเตรียมมาตรการป้องกันเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นได้ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

วีรากร อุตร์เลิศ (2555 : 46) ศึกษาระดับความรู้และความเข้าใจของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก เพื่อ รongรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (ASEAN) โดยการสุ่มเก็บข้อมูลจาก ประชาชน 400 คน และ บุคลากรของเทศบาล 87 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ออกแบบครอบคลุมตามกรอบแนวคิดและข้อมูล 4 ส่วน คือ ข้อมูลพื้นฐานของประชาคมอาเซียน ข้อมูลส่วนบุคคลของประชากรวิจัยที่ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ สถานภาพ ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเตรียมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน 5 ด้าน ได้แก่ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านการศึกษา และด้านการสาธารณสุข และความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอและความต้องการให้บริการของบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนในระดับที่ต่ำด้านการเตรียมความพร้อมของท้องถิ่นเกี่ยวกับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในด้านต่างๆ ทั้งทางสังคม วัฒนธรรม การศึกษา เศรษฐกิจ การบริการและการท่องเที่ยว ยังอยู่ในระดับที่น้อย ส่วนด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับปานกลาง จากงานวิจัยครั้งนี้ เทศบาลตำบลบ้านแยงได้นำผลของการวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยทำการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนอย่างต่อเนื่อง และทั่วถึง จัดทำโครงการชุมชนแห่งการเรียนรู้ และเสนอโครงการอบรมภาษาอังกฤษ เพื่อการพัฒนาต่อยอดให้

อยู่ในระดับที่ดี ด้านสาธารณสุข เสนอโครงการการควบคุมและการป้องกันโรคระบาด เพื่อไม่ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ด้านเศรษฐกิจ การส่งเสริมการพัฒนาสินค้าและเพิ่มผลผลิตการเกษตรให้ได้มาตรฐาน เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน เพื่อเป็นพื้นฐานต่อยอดการพัฒนาในพื้นที่ ระดับอำเภอ นครไทย จังหวัดพิษณุโลก และในระดับประเทศต่อไป

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี